

N.F.S. Grundtvigs prædiken søndag efter nytår

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig 3. januar 1864
Forfatter, teolog, digter

Dato**Sted**

Vartov Kirke

Omstændigheder

Prædikenen er holdt på Søndag efter nytår, som svarer til helligtrekongers søndag.

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 2, vers 1-12

- 1 De er døde, som stode Barnet efter Livet, Dette var efter Dagens Evangelium det glædelige Budstæb, hvormed en Guds Engel vakte Josef i Ægypten, hvorfra han, efter himmelsk Advarsel, var flygtet fra Betlehem med Jesus-Barnet, da den ugudelige Kong Herodes lod alle de spæde Børn i Betlehem myrde, i det
- 5 djævelske Haab, dermed ogsaa at ramme den Guds og Menneskens Søn, der havde Arveret til Davids-Tronen baade i Himlen og paa Jorden. Nu er vel mange Tider omskiftede, siden Frelser-Barnet fra Betlehem var saa øjensynlig i Livs-Fare og maatte med Englebud kaldes tilbage af Landflygtighed, for at finde et dunkelt Fristed i Nasaret, hvor han, midt iblandt sit Folk og fortrolig med
- 10 Modersmaalet, dog hartad ganske ubemærket kunde opvoxe til al Guds Visdom, og det, saa meget bedre, som denne lille By i Galilæa var berygtet for sin Daarskab, saa det var blevet til et Ordsprog: kan der komme noget godt fra Nasaret! men ligesom det Trøstens Ord: „de er døde, som stod Barnet efter Livet“ alt var saa gammelt som Moses, da det anvendtes paa Jesus, saaledes er det
- 15 siden tit anvendt af og paa Guds Børn, og kan netop nu anvendes med fuld Ret og til rigelig Trøst i den Overgangs-Tid, det faldt i vor Lod, ikke uden Sorg og Frygt, men dog med langt mere Haab end Frygt, og med langt mindre Sorg end Glæde, at opleve.
- 20 Vi tør nemlig godt mellem os kalde alle vitterligt, at, aandelig talt, blev Vorherre Jesus Kristus og hans Evangelium gjenfødt som et lille Barn i Morten Luthers Dage, og har siden en Gang været i Livs-Fare og mørk Landflygtighed, hvoraf han dog i vore Dage er udfriet, og har al rimelig Udsigt til at kunne opvoxe midt iblandt os til al himmelsk Visdom, hartad ganske ubemærket af den store
- 25 Verden, der ikke venter eller søger andet end Daarskab hos os saakaldte „dumme Danskere“, som alt længe har maattet høre fra den verdslige Visdoms

Hjemstavn: kan noget godt eller klogt komme fra Danmark! ligesom det hed i Jødeland: kan noget godt komme fra Nasaret!

30 Ja, kristne Venner, denne Sammenligning mellem Nasaret og Danmark, som Vorherres Jesu aabne, men dog for Verden skjulte Opfostrings-Sted og Pleje-Hjem, vilde vist de verdsligvise, om de var til Stede, ogsaa kalde topmaalt Daarskab eller tomt Mundsvejr; Men det er dog ingen af Delene, det er i en kristelig skriftklogs Mund sunde og betænksomme Ord, som skal tiltale og
35 glæde Guds Børn og klare sig for Efterslægten, som ser fuldvoxent, hvad endnu kun er i Opvæxt, og kan og skal saa længe kun ses med Aandens Øje og kun tages og føles paa med Hjærtets Hænder, som er Tro og Kjærlighed: Troen, som modtager, og Kjærligheden, som gjemmer Aandens Aabenbaring og Hjærtets Skat.

40

Det er nemlig, siden Vorherre Jesu s Kristus døde paa Korset og opstod kun af Graven for at fare til Himmels, kun i Ordet og Troen han aandelig og hjærtelig kan være, leve og virke paa Jorden, og derfor indbildte man sig i Pavedømmets Mørke, at Guds Søn, vor Frelser, vel en Gang havde været et sandt Menneske,
45 havde selv forladt Synder og talt det evige Livs-Ord paa Jorden, men at siden hans Himmelfart var han her selv ikke længer, men havde kun Simon Peder og hans Eftermænd paa den romerske Bispestol til sine Statholdere med Himmerigs og Helvedes Nøgler. Denne store Solformørkelse varede til Morten Luthers Dage; men da sang man med rette: af Højheden oprunden er
50 Evighedens Morgenrøde; thi da Luther saa' Lys i Herrens Lys, saa, at Herren er i Sandhed aandelig nærværende hos alle sine i Ordet og Troen, som skrevet staar: sig ikke i dit Hjærte: hvem vil fare op til Himlen at hente Kristus ned, thi Ordet er dig nær i din Mund og i dit Hjærte, det Troens Ord, som vi udraabe! da blev der overalt, hvor dette Lys skinnede, en ny Jule-Morgen med Englesang, og da
55 oprandt der et aandeligt Nyaar for alle troende Sjæle og Hjærter.

Dette kunde imidlertid den aandelige Kong Herodes, som er Kjødets Sans, den vantro Selvklogstab, ikke taale at høre, men stræbte paa det grusomste at udrydde den kristelige Børne-Lærdom, som er det aandelige Betlehem, i det
60 djævelske Haab med det samme at myrde Guds-Barnet i Svøbet. Og se, mine Venner, det er ikke længe siden, jeg husker det grandt, da det syntes som den store Misgjerning var lykkedes; thi den kristelige Børne-Lærdom var alle Vegne død og magtesløs, og saa vel Tros-Barnet, Guds Herligheds Haab, som dets Moder, Barne-Troen, den aandelige Jesus og hans Moder, var forsvundet. At

Barnet og Moderen imidlertid dog levede endnu og havde været gemte af Gud, hvor ingen vidste det, uden han og hans Engle, til de var døde, som stod Barnet efter Livet, det kom for en Dag midt iblandt os, da Barne-Troen og Tros-Ordet gav sig lyslevende til Kjende, søgte og fandt et Fristed, som aandelig skal kaldes
70 det ny Nasaret, og skal hjemle sig Navnet derved, at Guds-Barnet i Vorherres Jesu Navn forfremmes som i Alder saa i Visdom og i Yndest baade hos Gud og Mennesker.

Ja, kristne Venner, ligesom det kan være et Spørgsmaal om Marie, da hun kom tilbage fra Ægypten med Jesus-Barnet, maatte faa Lov til at bo med sin Søn i det
75 gamle Hus i Nasaret, hvor Engelen Gabriel meldte hende fra Gud, at hun skulde blive Moder til den høiestes Søn, eller om hun maatte lade Josef Tømmermand bygge hende et nyt Hus, saaledes kan det ogsaa endnu synes tvivlsomt, om Herren og hans Moder i Ordet og Troen, faar Lov til at blive boende, leve og
80 røre sig efter Aandens Drift i det gamle lutherske Bedehus, hvor Engelen tiltalte Barne-Troen og Guds-Barnet undfangedes, eller om de maa hellige sig et nyt; men hvor Tros-Friheden hersker, og hvor Himlens og Jordens Gud faderlig bønholder hvert Fadervor i Vorherres Jesu Navn, der er det lige vist, at Troen skal finde Hvile og Ordet vinde Kraft og Haabet faa Vinger og Kjærligheden skal faa
85 Magt, og Sorgen skal glemmes over Glæden, at det ny Menneske er født til Verden og voxer en guddommelig Væxt.

Saa være da Gud Fader lovet i Vorherres Jesu Navn, at de atter ere døde, som stod Guds barnet efter Livet, og at dette Guds barn, som er Vorherre Jesus
90 Kristus i sit Munds-Ord til sin Menighed, skal opvoxe hos os til den fuldkomne Mand, i vort Modersmaal, som i sin Moders Hus, og under Øgenavnet Dannemand, ligesom fordem Nasaræeren vrages af de selvgjorte og selvkloge Bygmestere, men være en dyrebar Ædelsten for Gud, hans Tempels Hjørnestein evindelig. Amen, i Vorherres Jesu Navn, Amen!

95

Kilde

N. F. S. Grundtvigs Sidste Prædikener i Vartov Kirke 1861-72, et Udvalg ved C. J. Brandt, Vol 1. København: Karl Schönbergs Forlag, 1880. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

Kildetype

100 Dokumentation i bogværk

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Helligtrekonger, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

105 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-grundtvigs-praediken-sondag-efter-nytar>

110

115

120

125

130

135

140